

TÖRVÉNYKEZÉSI LAPOK

III. Évfolyam.

Előfizetési díj: Helyben házhoz hordva s vidékre postai küldéssel egész évre 6 frt. 30 kr. u. p.
Félévre 3 frt. 15 kr. u. p. Megjelen hetenként egyszer szombaton.

Törvénytár.

A politikai s polgári jogügyekbeni kézbesítési illetékekről.

— Bel-igazság-ügyminiszteri rendelet 1858. dec. 19-ről kiható a birodalom egész területére, a lombard-velencei királyságot és a határőrséget kivéve. Orsz. korm. lap. 1859. I. Rész. 1. sz. a.

Az 1854. július 3-kán kelt rendelet (Orsz. korm. lap. 1854, I. R., XV. dar., 178. sz., 365. lap.) határozatai iránt támasztott kérdés folytán kijelentetik, hogy politikai és polgári jogügyekben a szolgáknak:

1. a hivatal helyétől egy fél mértföldnél nagyobb távolságban kézbesítéseknél csak a tizenhét és fél krajczárnyi kézbesítési illeték ausztriai pénzbecsben;

2. ugyanazon iromány több példányainak kézbesítésénél, mindenik példányért különbség nélkül a kézbesítési illeték;

3. oly kézbesítéseknél pedig, melyek ugyanazon fél ügyében valamely hivatalos működés teljesítésével együtt történnek, nem kézbesítési illeték hanem csak járatpénz fizetendő. (Korm. lap.)

Az irodalmi s művészeti tulajdon védelmét illető határozatok.

— Kül- bel- s igazságügyminiszterium, hadi főparancsnokság s a legfőbb rendőri hatóság rendelete 1858. dec. 27. kiható minden koronaországra. Orsz. korm. lap. 1859. I. Rész. 2. sz.

A német szövetséggyűlés 1856. november 6-ki ülésében következő határozatot hozott:

Az 1837. november 9-én kelt szövetségi határozat (Igazságügyi törvénygyűjtemény 483. sz.) 2. cikke s az 1845. június 19-kén kelt szövetségi határozat (Igazságügyi törvénygyűjtemény 897. sz.) által az irodalmi és művészeti műveknek az után-

nyomás és gépi többszörözés ellen, nem különben a különös szövetségi határozatok által szabadalmazás útján egyes meghatározott szerzők műveire nézve engedett ótalom akkép terjesztetik ki, hogy ezen ótalom az 1837. november 9-kén kelt szövetségi határozat előtt meghalt szerzők műveire nézve még 1867. november 9-keig érvényes marad.

Jelen szövetségi határozat azonban csak oly művekre alkalmazandó, melyek jelenleg még az egész szövetségi területben az utánnyomás vagy utánképzés ellen törvények vagy szabadalmak által vannak védve.

Továbbá a német szövetség-gyűlés 1857. mártius 12-kén kelt ülésében következő határozatot hozott:

Az 1841. április 22-kén kelt szövetségi határozat (Igazságügyi törvénygyűjtemény 537. sz.) által a belföldi szerzők szín- és zeneműveinek ótalma végett, azoknak a szövetségi területbeni jogosítlan előadása ellen megállapított intézkedések következőleg terjesztetnek ki:

I. Valamely szín- vagy zeneműnek egészben vagy rövidítésekkel nyilvános előadása csak a szerzőnek, örökösének vagy különbeni jogutódjainak engedelmével történhetik, mindaddig, míg a mű nyomtatás által közzé nem tétetett. Ezen engedelem megadásárai kizáró jog a szerzőt életfogytiglan, örökösét vagy különbeni jogutódját pedig a szerző halála után még tíz évig illeti.

II. Azon esetben is, ha valamely szín- vagy zenemű szerzője művét nyomtatás által közzé teszi, a nyilvános előadás megengedéseire kizáró jogot, magának s örökösének vagy különbeni jogutódjainak, egy neve alányomásával ellátott nyilatkozat által föntarthatja, melynek műve mindenik példányán a czimlapra kell nyomva lennie. — Az ilyes föntartás magának a szerzőnek egész életidejére, s örökösének vagy különbeni jogutódjának

javára a szerző halála után még tíz évig marad hatályos.

III. A szerzőt vagy jogutódjait mindenki ellen, a ki az ő kizáró jogukat, valamely még nyomtatásban közzé nem tett, vagy pedig nyomtatásban a II. szám alatt említett nyilatkozattal közzétett színvagy zenemű nyilvános előadása által sérti, kárpótlási igény illeti.

IV Ezen kiterjesztett határozatok 1857. július 1-jétől fogva lépnek hatályba.

V. Az 1841. április 22-kén kelt szövetségi határozatok 1., 2. és 3. számai ennél fogva megszüntetvők, ellenben a 4. szám a kárpótlás tekintetében fönmarad.

Ezen szövetségi határozatok, Ő cs. k. apostoli Felsége által az 1858. december 18-kán kelt legfelsőbb határozvánnyal adott fölhatalmazás folytán, oly megjegyzéssel tételnek közhírré, hogy azoknak rendeletei, az ausztriai császárságnak a német szövetséghez nem tartozó koronaországaiiban is, tehát annak egész területében hatályba lépnek annyiban, a mennyiben már a fönálló törvények által az irodalmi s művészeti tulajdon bővebb ótalomban nem részesül. (Korm. lap.)

A katonai hivatalnokok fizetések átengedése vagy zálogolása.

— A hadsereg főparancsnokságának körrendelete 1858. dec. 28-ról. Orsz. korm. lap. 1859. I. Rész 3. sz. a.

Előfordult kérdések és kétségek megszüntetése végett ezennel közhírré tételik, miszerint a katonai központi kancelláriának Ő császári királyi apostoli Felsége legfelsőbb meghagyásából 1858. december 12-kén 3862—C. K. számalatt ide intézett nyilatkozata szerint, az 1798. október 25-kén kelt nyiltparancs (igazságügyi törvénygyűjtemény 436. szám), mely által a köz- vagy országfejedelmi hivatalnokok fizetések önkényes átengedése vagy zálogolása tiltatik, a katonai hivatalnokokra vonatkozólag az új illetékszabályzat 55. §. által megszüntetettnek tekintendő. (Korm. lap.)

Hannoverai alattvalók haláleseteinél a bíróságok magatartása.

— Igazságügyminiszteri rendelet 1858. dec. 29-ről kiható a birodalom egész területére a katonai határőrséget kivéve. Orsz. korm. lap. 1859. I. R. 4. sz. a.

A hannoverai királyság törvényei szerint, ha valamely ausztriai alattvaló az ottani államterületben meghal, az illető hannoverai bíróság köteles

azon intézkedéseket megtenni, melyek a hagyaték biztosítására szükségesek.

Ha a megholt ausztriai alattvaló Hannoverában csak ideiglenesen tartózkodott, az illető hannoverai bíróság rendszerint a fönebb említett biztosítási intézkedések megtételére köteles szoritkozni.

Ha pedig a megholt ausztriai alattvalónak Hannoverában tulajdonképeni lakhelye, vagy csak szokott tartózkodási helye volt is, úgy az illető hannoverai bíróság, a polgári perrendtartás 9. §. szerint köteles azon kereseteket:

1. melyek által örökségek vagy hagyományok vétetnek igénybe ;

2. melyek az örökösök mint ilyenek által egymás ellen támasztatnak ;

3. az örökségi hitelezők kereseteit, és

4. a végrendeletek teljesítése végetti kereseteket, mihelyest azok nála megindítatnak, eldönteni, s az érdeklét felek indítványa folytán a polgári perrendtartás 501. §-hoz képest hirdetvényi eljárást is indítani következő esetekben :

a) ha örökös nem találkozik, az öröklésre jogosítottak kitudása végett,

b) ha az öröklésre jogosítottak ismeretesekek, s nehányan közelebbi vagy legalább egyenlő közeli örökjoggal birni vélnek, azoknak biztosítása végett, és

c) ha az örökség a leltár jótéteményével az e részbeli törvényes szabályok megtartása mellett fogadtatik el, mégpedig mind azokra nézve, kik a hagyatékából kielégítettést igényelhetni vélnek.

A bíróságok ehez képest az 1854. augusztus 9-kén kelt nyiltparancs (Orsz. korm. lap. 1854, I. R., XIX. darab, 216. sz., 500 lap.) 23. §. szerint oda utasítatnak, hogy a megholt hannoverai királyi alattvalóknak itt létező ingó hagyatékai tekintetében a viszonzosság elve szerint járjanak el.

(Korm. lap.)

Württembergi alattvalók haláleseteinél a bíróságok magatartása.

— Igazságügyminiszteri rendelet 1858, dec. 29. kiható a birodalom egész területére a katonai határőrséget kivéve. Orsz. korm. lap. 1859. I. R. 5. sz. a. —

A württembergi királyi kormány nyilatkozata folytán az ottani államterületben megholt ausztriai alattvalók ingó hagyatékai bánásmód tekintetében azon elv alkalmaztatik, hogy az osztályügyek

clintézésére nézve a megholtak rendes bírása, tehát a lakhely bírása illető.

Ausztriai alattvalók halála esetében tehát mindig azon előkérdés forog fön, vajjon a megholtak lakhelye jogi értelemben a Württembergi királyságban volt-e, vagy sem.

Az elsőbb esetben a hagyaték leltározása és az osztály az illető württembergi osztoztató hatóság által eszközöltetik, ellenben a második esetben az ingó hagyaték biztosítása végetti sürgös intézkedések megtételnek ugyan, egyébiránt pedig minden további lépések az illető külföldi osztoztató hatóságra bizatnak.

A bíróságok ennél fogva az 1854. augusztus 9-kén kelt nyiltparancs (Orsz. korm.l.1854.I.R XIX. db 2162sz.a.) 3.§-hoz képest odautasítatnak, miszerint a württembergi királyi alattvalóknak itt létező ingóhagyatékaira nézve a viszonsóság elve szerint járjanak el. *(Korm. lap.)*

Nagykállói m. törvényszék kereskedelmi törvényhatóságának átruházása a debreczeni törvényszékre.

— Igazságügyi kereskedelmi- ipar- s középítészeti miniszteri rendelet 1858. dec. 30-ról Orsz. korm. lap. 1859 I. R. 7. szám alatt.

Az igazságügyi miniszterium, a kereskedelmi miniszteriummal egyetértőleg, a nagyváradi országos főtörvényszék alá tartozó nagykállói megyei törvényszék körülete fölötti kereskedelmi törvényhatóság gyakorlását bíróküldés útján a debreczeni megyei törvényszékre ruházandónak találta.

Ezen intézkedés 1859 február 1-jén lépend hatályba. *(Korm. lap.)*

Ragueneau s Thielen-féle vagy hasonló sajtók használata.

— Miniszterium és rendőrhatalóság rendelete 1859. január 4. kiható az egész birodalomra a katonai határőrséget kivéve. Orsz. korm. lap. 1859 I. R. II. db. 10. sz.

Előfordult kétségek folytán, a bel-, igazságügyi, kereskedelmi, ipar- és középítészeti miniszteriumok, továbbá a legfőbb rendőri hatóság, következendőket nyilvánítják:

1. A Raguneau-, Thielen-féle sajtók s nyomtatványoknak gépi-vegyészeti utoni többszörözésére szolgáló ilyes nyomtató készülékek tartása és használása végett az illető helytartó (helytartósá-

gi osztály-elnök vagy országos elnök) engedelmére kérendő ki.

2. Az említett többszörözési eszközök jogosítlan tartása a büntető törvénykönyv 327. §. szerint zugnyomda jogosítlan tartása kihágásnak tekintendő.

3. A főnebbi határozatok az országfejedelmi hatóságok által használt ilyes sajtókra nem alkalmazandók *(Korm. lap.)*

Csendőrök illetéke tanuképeni idéztetésnél.

— Igazság- s pénzügyminiszteri valamint a hadparancsnokság és legfőbb rendőri hatóság rendelete 1859. január 4. kiható az egész birodalomra. Orsz. korm. lap. 1859. I. Rész II. db. 11. sz.

Azon útiköltségek, melyek a csendőrlegénység számára, az őrmestertől kezdve lefelé, büntető ügyekben polgári büntető bíróságok elé tanuképeni idéztetése alkalmával az igazságügyi miniszteriumnak s legfőbb rendőri hatóságnak 1825. november 28-kán kelt rendelete (birod. törv. lap 205. szám) folytán, ha a székhelytől távolság egy mérföldnél nagyobb, menet jövet minden órára 15 conventios krajczárjával szabattak ki, s az 1856. mártius 11-kén kelt rendelettel (birod. törv. lap 45. sz.) azon esetekre is kiterjesztettek, midőn a csendőrség a katonai bíróságok elé s jövedéki büntető tárgyalásokra idéztetik, 1858. november 1-jétől fogva ausztriai pénzbecsben 26 krajczárra teendők át.

Nemkülönb a csendőrlegénységet a főnemlített esetekben, az idézett 1858. november 28-ki rendelethez képest, az ott kifejezett föltételek alatt rangja szerint illető napdíjak (élelmi költségek) 1858. november 1-jétől fogva, az eddigi 30, 20 és 15 conventios krajczárnyi összegről 52, 45 és 26 krajczárra tétetik át ausztriai pénzbecsben *(Korm. lap.)*

Izraeliták képessége árvabizottmányi tagságra.

— Igazságügyminiszteri leirat a posonyi es. k. főtörvényszékhez. 1858. oct. 13. 20236. sz. a.

A belügyminiszteriummal egyetértőleg kijelenti az igazságügyminiszterium, hogy az izraeliták, ha árvabizottmányokhoz ülnökökké választattak, ilyenekül a fennálló törvények alapján megerősíthetnek, ha különben ellenök sem erkölcsi sem politikai tekintetben valamely aggály fen nem forog. *(Normal.)*

Igazítások.

— Az igazság ügyre vonatkozó múlt évi rendeletek némely hibáinak kijavítása az 1859 év. Orsz. korm. lap. I. db. végén.

Az 1858. szeptember 12-kén kelt császári rendeletben (orsz. korm. lap I. R., XXX. darab, 151, sz.) 493. lapon. 2. §. a) betű alatt „arany és drágaságokért“ helyett „pénz és drágaságokért“ teendő.

Továbbá az I. R. XLIV. darabjában, 240 sz. a. az iparüzleti mustrák és minták védelme iránti törvény 2. §-ának végén 667. lapon látható ezen idézés: „11 § C. bet.“ így igazítandó: „10. §. D. betű.“; végül 670 lapon a 19. §. második sorában előforduló „15. §. helyett: „14 és 15. §§.“ teendő.

Jogok bekeblezése vagy előjegyzése telekkönyvi bejelentvényekre.

— Lehet-e azon feljegyzésekre, melyek a telekkönyveknek közzététele alkalmával 1855 évi december 15-kén kelt igazságügyminiszteri rendelet 3-dik szakaszának első másod és negyedik pontja értelmében beadott folyamodványok folytán az idézett rendelet 24 és 32 §§. hoz képest eszközöndők, valamely jog bekeblezésének vagy előjegyzésének helye vagy sem? —

Hazánk jogi életében nem egyhamar találunk oly fontos s nagy horderejű intézményre, mint a hitel telekkönyveknek rendszeres behozatala; — melynek keresztülvitele még sok küzdelmébe kerülend azoknak, kik állásuk s hivatásuknál fogva ezen oly fontos intézménynek nálunk leendő meghonosítását tüzték ki célul. — Valamint minden új ültetvényt, ha annak haladását észrevenni akarjuk, annak minden fejlődési korszakában figyelemmel kell kísérnünk, úgy szintén, ha némi fogalmat akarunk magunknak a telekkönyvezés ügyéről szerezni, nem kell elmulasztanunk azt csirájától kezdve egész fejlődési szakában követni. — A jogász, a nemzetgazdász, a statisticus, s a földbirtokos egyenlő kíváncsisággal várják a telekkönyvek végleges elkészültét, mely a hitelt előmozdítandja, a nemzetgazdaszat és államtudomány segédforrásainak egyik legnyomatékossabb ágát képezi, s mely a jogi élet annyi stadiumaiban eldöntő befolyást fog gyakorolni. — A gyakorlati jogászra nézve már jelenleg is merülnek fel számtalan oly kérdések melyeknek eldöntése nem csekély vita tárgyul szolgál s nem kevés kételyt oszlat el. — Jelenleg ugyan nem egy ily már eldöntött kérdést akarunk taglalni, hanem inkább alkalmat akarunk nyújtani egy a gyakorlati életben felmerült de még el nem döntött kérdés felett — nézetünket elmond-

ván — a szakértő jogászokat arra figyelmessé tenni, s őket véleményük előadására felszólítani. — Tudva van mindnyájunk előtt, hogy mihelyt valamely megyében a helyszinelési munkálatok bevégeztek; azonnal a telekjegyzőkönyvek közzététele kihirdetendő. — Tudva van továbbá az, hogy ezen hirdetményekben mindenki felszólítandó, hogy a mennyiben a hirdetményi határidő, illetve a telekkönyvi tanács életbe lépte előtt valamely ingatlanra tulajdon jogot szerzett, s mennyiben ő a telekjegyzőkönyvben még mint tulajdonos bevezetve nem lenne, a jegyzőkönyv kiigazításáért folyamodjék; hogy bárminémű tulajdonjogi igényét oly bizonyosan jelentse be, mert különben azt harmadik személyek irányában ha ezek a telekjegyzőkönyvek alapján jogot nyertek volna, többé nem érvényesítheti. — Bejelentendők szintén minden az ősiségi jogviszonyból eredő s az 1852. évi nov. 29-én kelt cs. nyiltparancs engedélye folytán érvényesített vagy még érvényesíthető jogok. — Végre felszólítandók minden hitelezők, hogy betáblázott követeléseiket nyert elsőbbségi joguk elvesztésének terhe mellett — azoknak az új telekjegyzőkönyvekbe leendő átkeblezése végett jelentsék be. — Minden ilyen bejelentvény — ha az már a bejelentés folytán vissza nem utasítatnék, az 1855. évi dec. 15-én kelt cs. nyilt parancs 24 s 32. §§-ai szerint egy az illető telekjegyzőkönyvhöz csatolandó ugynevezett bejelentvényi lapra feljegyzendő, mely feljegyzés mindaddig míg a bejelentvény véglegesen eldöntve nincs a maga épségében fenntartandó; magától értetvén hogy ezen bejelentvény folytán a bejelentő fél jogai mindazok irányában, kik csak később szereznének jogot, óva marad. — Ezeket előre becsájtvizsgáljuk most már közelebbről azon kitűzött kérdést, vajjon az ily épen most érintett bejelentvények folytán eszközölt feljegyzésre van-e a zálogjog bekeblezésének vagy előjegyzésének helye? — A zálogjog bekeblezése vagy előjegyzése az 1855. évi dec. 15-én kelt m. igazságügyminiszteri rendelet 71. §-a értelmében csak az ellen engedhető meg, ha az ki ellen kéretik, a kérelem idejekor mint tulajdonosa az ingatlanra vagy mint hitelező bekeblezve vagy előjegyezve van, a vagy pedig mint ilyen egyidőleg bekebleztetik vagy előjegyeztetik. — A törvénynek ezen szavai tehát kizárnák a bekeblezésnek vagy előjegyzésnek az ugynevezett feljegyzésekre leendő megengedését. — Ámde a gyakorlati életben tapasztaltuk azt, hogy ennek daczára mégis gyakran épen ily feljegyzésekre adatik meg a tulajdon vagy zálogjog bekeblezése

vagy előjegyzése. — Hogy már ezen eljárás alap-
talanságáról meggyőződünk, szükség mindenek
előtt azon indokot ösmerni mely a bekeble-
zés vagy előjegyzés ily esetbeni megengedésénél
felhozatik. — Minden oly esetben, ha a törvények
szó szerinti értelmezése nem lenne elégséges — az
ügynevezett analogiai értelmezés lép be. — Ebből
kiindulva — az hozathatik fel, — hogy valamint
az előjegyzésre, mely csak feltételes az igazolás-
tól feltételezett jogot nyújt, további előjegyzés
vagy bekeblezésnek még pedig épen az általunk is
idézett 71. §. értelmében helyt adni kell; épen úgy
nem lehet azt megtagadni az esetben sem ha az
valamely bejelentvény feljegyzésére kéretik; mert
valamint az előjegyzésnél az arra vezetett további
előjegyzések és bekeblezések attól feltételeztetnek,
hogy azon előjegyzés, melyre a továbbiak nyertek,
igazolhatik-e vagy sem; szintén úgy áll a dolog az
esetben is, ha az előjegyzés vagy bekeblezés vala-
mely bejelentvény feljegyzésére adatik meg; ez
utobbinak érvényesítésétől feltételeztetvén a bekeb-
lezés vagy előjegyzés érvénye is. — Ezekből indul-
nak ki azok, kik a bekeblezés vagy előjegyzésnek
ez esetbeni megengedése mellett harcolnak. —
Lássuk már most azon támpontokat is, melyeket
állításuk támogatására hoznak fel az ellenvéle-
ményt pártolók és ezek közt mi is. — Az egész telek-
könyvi rendeleten keresztül azon elv uralkodó,
mikép a bekeblezést vagy előjegyzést csak az ellen
lehet nyerni, ki korábbi bekeblezés vagy előjegy-
zés által már jogot nyert; — legyen ez bár
feltételes is. — Ezen elvből kiindulva csak azon
kérdést kell intéznünk magunkhoz, hogy a szóban
forgó feljegyzések által a bejelentő fél feltétlen vagy
feltételes jogot nyert-e? — Feltétlen jogot nem
nyerhet a bejelentvény s annak feljegyzése által
senki, mert hisz a bejelentő joga még a bejelent-
vényre a tartandó tárgyalások alapján hozandó bi-
rói határozat által fog megállapítani; nem felté-
teleztetik tehát attól, hogy mint az előjegyzésnél
valamely formahiány kipótoltassék. — Másképp áll a
dolog az iránt, vajjon ad-e a bejelentvény, s az annak
alapján eszközölt feljegyzés feltételes- a bejelent-
vény végleges eldöntésétől függő jogot? — Erre
ismét csak az a válasz: nem. Ugyanis

1-ör Az 1855. évi dec. 15-én kelt miniszteri
rendelet 62. §-a szerint csak az tekinthető előjegy-
zettnek vagy bekebleztetnek, a mi a telekkönyvben
magában mint előjegyzett vagy bekeblezett beve-
zetve van; és csak ezen előjegyzés vagy bekeblezés
ad dologbani jogot. — Az idézett miniszt. rendelet

3-ik §-a 1. 2 és 4-ik pontjainak értelmében tett
bejelentvények ugyancsak a 24 s 32. §§-ok értel-
mében nem magában a telekjegyzőkönyvben hanem
egy külön bejelentvényi lapon jegyzendők fel; miből
ismét azon következtést vonhatni, hogy az ily beje-
lentyény feljegyzése által dologbani jog akár legyen
az feltételes akár feltétlen nem szereztethetik; és
hogy ezen bejelentvény feljegyzése úgy tekintendő
mint magában a telekjegyzőkönyvben nem létező;
melyre tehát előjegyzés vagy bekeblezés sem nem
kérhető sem meg nem engedhető.

2-or A bejelentvények csak azért történnek.
a) hogy a helyszinelő bizottmányok által netalán
elkövetett hibák kiigazittassanak. b) hogy a hely-
szinelési munkálatok befejeztétől egész a telekköny-
vi tanácsok életbe lépteig történt birtokváltozások
a telekjegyzőkönyvekbe úgy mint c) a birtok iránt
folytatott vagy különben még érvényesíthető jogok a
telekkönyvekbe feljegyeztessenek és d) hogy a régi
betáblázott követelések zálogjogilag átkebleztes-
senek. — Ezen bejelentvények tehát már a telek-
könyvek közzététele előtt szerzett jogokat feltéte-
leznek; melyeknek azonban hogy érvényt nyerje-
nek, előbb bíróilag el kell ismertetniök; mi nem rit-
kán csak hosszas bonyodolmas per útján eszközöl-
hető. — Ha tehát a bejelentvény feljegyzésére to-
vábbi előjegyzésnek vagy bekeblezésnek helyt adni
lehetne, úgy ennek a per kimeneteleig fenmaradnia
kellene; mi csak új bonyadalmakra nyujtana alkalmat;
s ez ismét a telekjegyzőkönyvek czéljával ösz-
sze nem férhet. — Azonban

3-or Eltekintve mindettől mi könnyen tévut-
ra vezethetnék ez által a jóhiszemű hitelező is,
mutatja azt jelen példakép felhozott eset. — A. be-
jelentti B. ellen hogy nékie a B. nevére felvett nemesi
birtokra 30000. ftnyi betáblázott követelése van,
s ezen bejelentvényéhez egy okiratnak mását csa-
tolja melynek eredetijét ő a kitüzendő tárgyalás
alkalmával felmutatandónak jelöl ki. — Ezen bead-
vány a bejelentvényi lapra feljegyeztetik. — A bi-
róság A. — t utasítja hogy az eredetit mutassa be
30. napok alatt, bejelentvénye különben vissza-
utasítottván. — A. ki ezen meghagyásnak meg-
felelni nem képes halasztást halasztásra kér, mely,
a telekkönyvek tisztába hozatala lévén fő czéljuk a
biróságoknak, neki megadatik, úgy hogy csak hosz-
szabb idő mulva jön napfényre, mikép A. egy B.
által kiállított kötvény birtokában soha sem volt; —
minek folytán kérelmével elutasítandó. Mindjárt a
bejelentvény megtétele s feljegyzése után C. — hi-
hitelezője A-nak — látva a feljegyzést, folyamodik

a zálogjognak ezen feljegyzésre leendő bekeblezéséért, mi neki megadatik. — C. követelését elegendőleg biztosítva vélvén — további lépéseket nem tesz, s ime végre látnia kell, hogy mi ingadozó biztosítókra talált ott, hol a hitel biztosítása a fő cél, mert bekeblezett követelése utóvégre a feljegyzéssel együtt kitöröltetik. — Minő kár eredhet ebből C.-re ki — ha a helyett, hogy a bekeblezést kérte, biztosítását más uton eszközli, talán idejekorán még elegendő fedezetet talált volna A. ingóságaiban, míg most azok más által lévén lefoglalva, követelése a legnagyobb veszélynek tétetik ki. — Igaz ugyan hogy az előjegyzésnél annak nem igazolása esetében a hasonló történik; de itt azon nem lényegtelen különbség fordul elő, hogy az előjegyzésnél már feltételes jog nyeretett, s hogy azon előjegyzés magában a telekkönyvben foglaltatik, mit azonban a bejelentvények feljegyzéséről mondani nem lehet.

4-er Ide járul végre még a gyakorlati kivitel nehézsége is. — Gyakran, sőt legtöbbször történik, mikép a bejelentő fél az egyesség nem sikerülte miatt bejelentvényét rendes keresettel tartozik érvényesíteni. A bejelentő fél — mostmár felperes — nem igen fogja a feljegyzés- eszközölt előjegyzés vagy bekeblezésnek a teherlaprai átvitelét kérni; hasonlóképp nem várható ez az alperestől. — Nem maradna tehát egyéb hátra mint azt hivatalból eszközölni, mi azonban nézetünk szerint azon elv elleni vétség lenne, hogy a bírónak a felek kérelmén soha tulterjeszkedni nem szabad. —

Ezen okok — úgy hisszük elegendők arra, hogy meggyőzzenek mindenkit mikép a bejelentvényekre feljegyzések vagy előjegyzések meg nem engedhetők. Pest 1859. feb. 28. *May Árpád.*

Itélvények.

Legfőbb törvényszéki határozványok az általános polgári törvénykönyvhöz.

— 466. §-hoz. Egy elzálogított ingatlan vagydon tulajdonának a személyi hitelezőtől egy más oly személyre való átháramlása, ki ellen a fizetést meghagyó ítélet nem szól — a hitelező abbéli követelésének útjába nem állhat, hogy az ítélet bekebleztessék. A polg. tk. 466 §-nak tehát oly értelemben tulajdonittathatik, mintha azon hitelező ki a személyi adós ellen ezt a jelzálogilag biztosított követelés kifizetésére kötelező ítéletet eszközölt, ezentúl

még az elzálogított vagydon birtokosa ellen is kénytelen lenne zálogjogi pert folytatni. — 1857-sept. 29. 9296, sz.

— 509. és 810. §§-hoz. Ha a hagyaték haszonélvezete egy végrendeleti örökösnek van hagyva, ez esetben az örökös a polg. tk. 810. §-ban részére adott jogokat igénybe nem veheti, hanem a hagyaték kezelését az 509 §-hoz képest a haszonélvezőnek kell átengedni. 1857. nov. 10. 11543. sz.

— 566. és 567. §§-hoz. Azon oltalom melyet a törvény 21-dik §-sa a tompaelműek részére biztosít, nem foglalja magában azon következtést, hogy azok akép legyenek tekintendők, mint kiknél az értelemben használata egészen hiányzik. Azon képesség hiány, mely saját ügyeinek kellő intézését lehetleníti, még azért nem foglalja magában az abbéli képtelenséget, hogy valamely más cselekvényt se hajthasson végre meggondolva komolyan és megfontolással, s különösen, hogy hagyatéka fölött végrendeletileg ne intézkedhessen. 1857. juli. 21. 6183. sz.

— 822. §-hoz. Lényeges különbség van azon biztosítási eszközök közt egy résziől, melyekhez egy szükségörökös ellen ennek hitelezője nyulhat és más résziől azok közt melyek egy más örökös ellenében ennek hitelezőjét illetik. Már egy udvari rendelet 1846. jun. 3-ról 968. sz. a. akép értelmezte eme §-ot: hogy az örökös hitelezője tilalmat, zálogolást, előjegyzést csak egyes örökösödési tárgyak ellen intézhet, és nem az örökségi jog ellen egészben véve; az 1844. jan. 31-ki 781. sz. udv. rendelet szerint pedig a szükségörököst hagyatékhoz tartozó egyes tárgyakból aránylagos részesüléshez való igény nem illeti, hanem őt csupán a hagyatéki vagyomból reá törvényesen eső résznek birői becslés útján kitudandó értékéhez való igény illeti. Így a szükségörökös hitelezője is a szükségörököst a hagyaték becsértékének bizonyos arányrészéhez illető követelési jog ellen tehet csak lépéseket, midőn is magától értetik, hogy zálogolás alá csupán a maga idejében, a hagyaték elleni egyéb igények méltánylása folytán kitudandó kötelesrész követelés vonathatik. 1857. sept. 3. 8972. sz.

— 919. §-hoz. Ha egy szerződésbeli kötelezettség a kikötött időben be nem töltetett, ez esetben ennek szigorú betöltése többé nem következhet, mert a kellő betöltésre szabott határidő visszahozhatatlanul elmúlt. Ezen esetben a másik szerződő félnek szabadságában áll vagy a szerző-

dés betöltését és kártalanítást egyszerre, vagy csupán kártalanítást követelni per uton. — 1858. mart. 17. 2133. sz.

— 923 és 1089. §§-hoz. Ha az árverési hirdetvényben és az árverési feltételekben valamely dolog, mint az eladás tárgya határozottan kitétik, és a vevő által birói árverésen legtöbbet ígérés útján valósággal megvétetik: ez esetben ez ha azon dolog egészen hiányozni látszik, kárpótlásra bir igényvel, miután törvényesen egy vevőt sem lehet arra kötelezni, hogy oly dologért vételért fizessen, melyet meg sem kap. — 1857. nov. 17. 8335. sz.

922. 923 és 933. §§-hoz. A szavatolás, ha ingó dolgokról van szó, hat hónap alatt követelendő, és pedig a megtörtént átadástól számítva. Az átvevő dolga a tárgynak szerződészerű tulajdonosságát azonnal megvizsgálni; saját mulasztása által az eladót tetszés szerinti időhaladék folytában a szavatossági teher alatt nem tarthatja, s évek múltával nem állhat elő igényekkel azon ürügy alatt, hogy az általa megrendelt és vásárolt tárgynak hiányait csak most tudta meg, — és kötelessége szigorúan bebizonyítani, hogy igényeivel emez idő alatt előállnia teljes lehetetlen volt, vagy hogy az elévülés meg volt szakasztva. — 1857. nov. 24. 11788. sz.

— 1091. §-hoz. Egy szerződés, mellyel valakinek csupán egy üzlet folytatására alkalmas helyiségek adatnak át, nem kibérlési hanem haszonbéri szerződésnek tehintendő. — 1857. mart. 18.

— 1095 és 1120 §§-hoz. Az 1853. oct. 2-ki császári patensnek az „izraeliták birtokképessege“ kitétele alatt csak az ingatlanok tulajdonának megszerzésére való képesség értendő; semmi sem állhat ellene tehát annak, hogy egy izraelita javára egy bérleményi szerződés bekebelezésének valamely kibérlett házra a ptk. 1120. §-nál fogva hely adásék, és pedig annál kevésbé, mert kibérlési szerződések a bérleményi dolog birtokához semmi jogot sem alapítanak meg, — hanem rendeltetésük csak a bérleményesnek kibérlési jogait biztosítani a kibérlett dolog elidegenítésének jogi következményei ellen. — 1857. oct. 21. 9983. sz.

— 1101. §-hoz. A ptk. ezen §-nak első tételében felállított szabály — mely a bérbeadónak törvényes zálogjogot enged még a bérlő gondviselésére egy harmadik által bizott házi eszközökre és ingóságokra is — azon lábas jószágra s gazdasági eszközökre is alkalmazandó, melyekre a haszon-

bérlőnek a fentebbi § zártétele szerint zálogjoga van. — 1858. jan. 7. 12004. sz.

— 1120. §-hoz. Ha a kibérlő az általa bérlétt ház eladásához minden fentartás nélkül megegyezését adja, ennek utólag más értemény nem tulajdoníthatatik, mint hogy semmi ellenvétése sincs és bérlési jogaitól kárpótlás nélkül elállani kész. Ha ugyanis kárpótlást akart volna igényelni, ezt azon időben midőn tőle a megegyezés kívántatott határozottan nyilvánítania kellett volna, hogy a bérbeadónak alkalmat nyújtson, vagy a ház eladását elhalasztani, vagy a kibérlő jogait különös kikötésekkel megóvni. A ptk. 1120 §. ily esetre semmikép sem alkalmazható. — 1857. oct. 28. 10110. sz.

— 1140. és 1142. §§-hoz. Ha egy dolognak osztatlan használati tulajdona több személyt illet, és ezen részeseknek egyike a közös dologbani részét egy másikra, ki tulajdonos társul szinte elvan ismerve — átruházza, egy ily esetben hűbérátvételdíjnak (laudemium) helye nincs. — 1857. jun. 17. 5346. sz.

— 1339. §-hoz. Ezen §. értelmébeni becsületsértés akkor is fenforog, ha valamely fél magát egy hivatalnok hivatalos eljárása által károsítva érezvén, ennek e miatt szóval vagy ha csak írásban is, hozzá intézett lepecsételt levélben, becsületsértő szemrehányásokat tesz, — 1857. nov. 24. 12236. sz.

— 1353. §-hoz. Ha valaki jótállólag kötelezte magát, hogy egy másiknak tartozását sajátjából kifizeti, ő ennél fogva még nem köteles a fizetést azon helyen teljesíteni, melyen a főadós köteles lett volna fizetni, hanem ő csak saját lakásának helyén köteleztethetik a fizetésre. — 1857. oct. 14. 10446. sz.

— 1444. §-hoz. Egy habár csak szóbeli követelés lemondásból az ez által kedvezményezett adósnak abbéli teljes joga származik, hogy a hitelező lemondása által szabályozott saját vagyonállását kifogásilag óvja, miután az utóbbi által tett nyilatkozat tényében az ajándékozott tárgynak mind czimét mind átadását (a ptk. 428. §. értelmében) egyszerre érte el, és nem lehet a lemondó hitelezőt egy oly ajándék adóval felcserélni, ki egy szóbeli ajándékszerződés alapján minden átadás közbejötté nélkül is megperelhető. — 1857. oct. 13. 10361. sz.

— 1451. §-hoz. Az elévülés elvesztése egy jognak, mely a törvény által meghatározott időfolyam alatt nem gyakoroltatik; de az elévülés nem terjed ki egy oly kifogás elvesztésére, mely egy ha mindjárt már kialudt jogon alapszik; mert a felperes egy jogot igyekszik érvényesíteni, melyhez nézete szerint igénye van, és a közrendre való tekintetnél fogva köteles ezt bizonyos határidő alatt tenni; az alperes azonban, csak birtokát igyekszik óvni, s magát valamely ellene támasztott igény ellen védelmezni; szabályszerűleg ő csak akkor érvényesítheti kifogásait, midőn valójában megtámadtatik. — 1855. sept. 24. 17903. sz.

— 1468. és 1472. §§-hoz. Ingatlan dolgoknak a nyilvánkönyvekbe be nem jegyzett tulajdonosságát is meg lehet szerezni, a kedvezményezett személyek ellen, 40 évi birtoklás által, (1472. §) és ezen elbirtoklás ellenében áll a bekebelezett jog elévülése, mert a bekebelezés csak eszköz a jog gyakorlásának biztosítására, de nem maga a gyakorlás, következésképp az, ki a dolognak kétségtelen physikai birtoklásában van — az ellen ki a nyilvánkönyvbe való bejegyzésnél fogva a kizárólagos birtokjogot bírja s ennek alapján azon dolog átengedését követeli, — azon birtokjog elévülése illetőleg az alperes általi elbirtoklás útján közbejött szerzést kifogás útján szinte elleneszegezheti. — 1857. dec. 9. 12573. sz.

— 1479. és 1483. §§-hoz. A ptk. 1483 §-ra mely azt rendeli, hogy a hitelező ellen, kinek kezei közt van a zálog, az elévülést kifogásilag felhozni nem lehet, — a kézi zálog javára kivételt állapít meg, és így megerősíti az 1479 §. azon szabályát, hogy az ingatlan vagyonhoz zálogjog mint minden más jog nem használás által harmincz év alatt elévül. — 1858. febr. 4. 705. sz.

1487. §-hoz. Azon egyén ki valamely végrendeletnek az örökhatyó által alá nem irt részéből ezen hiány daczára, jogokat akar maga részére származtatni, ezeket keresettel tartozik érvényesíteni, és semmiesetre sem köteles az ellenfél ezen végrendelet rész érvénytelenítését eszközölni; ő tehát a végrendelet érintett formahiányát kifogás k é p három év multával is (1487) ellenveheti, ha azon végrendelet rész alapján megtámadtatik. — 1858. maj. 12. 4753. sz.

— 1497. §-hoz. Az elévülés ezen §. szerint azzal szakasztatik félbe hogy az, ki azon elévülésre hivatkozhatnék, az elévülési határidő lefolyása előtt a másiknak jogát kifejezésileg vagy hallgatag elismeri; vagy ha ő a jogositott által megtámadtatik, és a kereset rendesen folytattatik. Ha már a jogositott fél keresetet indít ugyan a személyi adós ellen, de nem a jelzálogi birtokos ellen, ez esetben az első ellen igen is félbe szakasztatik az elévülés, de nem az utóbbi ellen. — 1856. nov. 26. 11321. sz.

Legfőbb törvényszéki határozatok az 1853. nov. 20. kelt illetőségi törvényhez.

• — 15 §. c. betűjéhez. Egy bérszerződés valamely mellékfeltételének megfelelőleg kikötött összeg kifizetése iránti kereset azon bíróság előtt indítandó, melynek illetősége elé maga a bérszerződés tartozik. Ger. Z. 1858. 121. sz.

42. §-hoz. A „forum contractus“ megalapítására elégséges, ha egy szerződésben, mely szerint mindkét szerződő fél vállal kötelezettségeket, ha csak ezen kötelezettségek valamelyikére is meg van határozva a betöltés helye. 1858. jun. 1. 5351. sz.

— 48. 75. 76. §§-hoz. Az illetőségi törvény 75. §-sa szabályul állítja fel azon elvet, hogy a hagyatéki tárgyalás azon járási bíróságot (praeturát) illeti, melynek kerületében az elhunyt lakását tartotta. Ez alól a 48. és 76. §-sok kivételbe teszik azon esetet, midőn a tárgyalás alá veendő vagyon oly ingatlanokból áll, melyekről a hitelkönyv az első folyamodásu törvényszéknél vezetendő, s kivételbe teszik annyiban, mennyiben az ily vagyon fölötti tárgyalás az illető törvényszékhez utasítottatik. Ha már egy hűbér vagyon földtehermentesítési kötelezvényekből áll: ez esetben a hivatkozott kivételi elv alkalmazandó, mert eme kötelezvények az ingatlan hűbér helyébe léptek, s így természetöknél fogva ingatlan dolog gyanánt tekintendők. 1857. aug. 13. 8114. sz. a.

Tartalom: T ö r v é n y t á r: Kézbesítési illetékek. — Irodalmi s művészeti tulajdon. — Katonatisztek fizetésének zálogolása. — Hannoverai s württembergi alattvalók hagyatékának tárgyalása. — Debreczeni kereskedelmi törvényszék illetősége. Sajtók használata. — Csendőrtanúk illetéke. — Izraeliták hivatalképessége. — Jogok bekebelezése s előjegyzése. — I t é l v é n y e k: Legfőbb törvényszéki ítélvények.

Tulajdonos: Császár Ferencz özvegye.

Kiadó: Herz János.

Felelős szerkesztő: Szilágyi Virgii

Pest, 1859. Nyomatott Herz Jánosnál. Nádorutca, Marczibányi ház 6. sz.